

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการค้า ในการดำเนินธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล

Applying The Circular Economy to Gain Trade Advantages in Fashion Recycling Business

ธีรวุฒิ แสงมณีเดช¹ บำเพ็ญ ไมตรีโสภณ² สมิตา จุลเขตร์³ และวิเชียร สิงห์ใหม่⁴
Thirawut Saengmaneedech¹ Bampen Maitreesophon² Smita Julakate³
and Wichean Singmai⁴

¹ อาจารย์พิเศษและนักวิชาการอิสระ

² คณบดีคณะรัฐประศาสนศาสตร์และสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด

³ นักวิชาการอิสระ

⁴ อาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

¹ Special Instructor and Academician

² Dean of Faculty of Public Administration and Social Studies, Stamford International University

³ Academician

⁴ Lecturer Program in Mechanical Engineering Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok

E-mail: saengmaneedech.thirawut2022@gmail.com, bampen.maitreesophon@stamford.edu,

smitata@hotmail.com, wichean.s@fje.kmutnb.ac.th

Received: Jun 15, 23; Revised: Jul 10, 23; Accepted: Jul 13, 23

บทคัดย่อ

บทความวิจัยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการณ์การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียน เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการค้าในการดำเนินธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล และ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการค้าในการดำเนินธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล การศึกษานี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงเอกสาร ตามแนวทางของ Scott (1990; 2006) และการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิลจำนวน 15 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน จำนวน 15 ท่าน รวมทั้งหมด 30 ท่าน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการณ์การประยุกต์ใช้ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนในธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล มีการดำเนินงานตามแนวทางของหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียนในการออกแบบผลิตภัณฑ์ด้วยหลักการ 3R การนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) การนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) และการออกแบบใหม่ (Redesign) เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน การลดการใช้ทรัพยากรด้วยการเลือกซื้อวัตถุดิบหรือวัสดุที่มีอายุการใช้งานที่ยาวนานขึ้น หรือการทดแทนทรัพยากรด้วยวัตถุดิบหรือวัสดุที่ใช้แล้วที่มีความสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าที่สุดในทุกกระบวนการ ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนเป็นระบบ อุตสาหกรรมที่วางแผนและออกแบบมาเพื่อคืนสภาพหรือให้ชีวิตใหม่แก่วัสดุต่างๆ ในวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์และนำผลิตภัณฑ์เหล่านั้นกลับมาสร้างคุณค่าใหม่ มีการหมุนเวียนเป็นวงจรรองต่อเนื่องโดยไม่เกิดของเสีย นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างความสมดุลในการดำรงทรัพยากรธรรมชาติมาใช้งานใหม่ และ 2) ปัญหาและอุปสรรคของการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการค้าในการดำเนินธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล พบว่า ปัญหาคือการที่องค์กรไม่มีบุคลากรเฉพาะด้านที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนในกระบวนการทำงาน ปัญหาในการจัดสรรงบประมาณ และการคัดเลือกวัตถุดิบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อุปสรรค ได้แก่ (ก) ด้านการเงิน ต้นทุนในการผลิตทำให้มีค่าดำเนินการสูง (ข) ด้านเทคโนโลยี การปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีอาจมีความซับซ้อนและการลงทุนสูง (ค) ด้านการตลาด การ

สร้างความเข้าใจและเป็นที่ยอมรับในตลาด (ง) ด้านการบริหารจัดการ การบริหารจัดการอย่างรอบคอบและมีการวางแผนที่เหมาะสม และ (จ) ด้านความรู้ การสร้างความรู้เกี่ยวกับธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล

คำสำคัญ: เศรษฐกิจหมุนเวียน ความได้เปรียบทางการค้า ธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล

Abstract

The two objectives of this article were: 1) to study the situation of applying the circular economy to create trade advantages in fashion recycling business and 2) to study problems and obstacles of applying the circular economy to create trade advantages in fashion recycling business. This qualitative study applied a documentary research method following Scott's (1990; 2006) approach and interviewed 15 fashion recycling entrepreneurs and 15 experts on the circular economy, which were 30 people in total. Data was analyzed by using content analysis.

Findings: 1) the circumstances of applying the circular economy in fashion recycling business was found that the business operated on the 3R principles: Reuse, Recycle, and Redesign to achieve efficient and sustainable use of resources, to reduce the use of resources by purchasing raw materials that had a longer lifespan, and to use materials that could be reused resulting in the most cost-effective used of resources in every single process. The circular economy process was systematic. Industries planned and designed under the concept of restoring and giving new life to materials in their product life cycle and brought them to create new values. The process was continuously done in cycle with no waste. It also focused on preserving and balancing the use of natural resources. 2) the problems in applying the circular economy to create trade advantages in fashion recycling business were found that the industries did not have expert personnel who could apply the circular economy to work process, the budget allocation, and the selection of raw materials that were environmentally friendly, and the obstacles were: (a) financial aspect: the production process consumed in high operating costs, (b) technology aspect: transforming technology could be complex and required a high investment, (c) marketing aspect: building an understanding and acceptance of fashion recycling business in the market, (d) management aspect: careful management with proper planning, and (e) knowledge aspect: creating an awareness of fashion recycling business knowledge building.

Keywords: The Circular Economy, Trade Advantage, Fashion Recycling Business

บทนำ

เศรษฐกิจหมุนเวียนเป็นระบบเศรษฐกิจที่เน้นการออกแบบเพื่อการปรับตัวระยะยาว โดยจะอนุรักษ์และเพิ่มการใช้ประโยชน์ต้นทุนทางธรรมชาติ ด้วยการควบคุมทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และใช้ทรัพยากรหมุนเวียนให้มีความสมดุลมากยิ่งขึ้น ผ่านการนำมาใช้ประโยชน์ใหม่ หรือแลกเปลี่ยนกันซึ่งกันทำให้เกิดประโยชน์กับสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยรวม อีกทั้งยังทำให้เกิดโอกาสใหม่ๆ ทางด้านธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2564) เป็นแนวคิดที่ทั่วโลกกำลังให้ความสนใจและกำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ ประเทศไทยได้รับเอาประเด็นสิ่งแวดล้อมเข้าไปในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 เป็นยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญในการแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติและกำหนดทิศทางการพัฒนา ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่มีวิสัยทัศน์ต่อการพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยฐานคิดสำคัญ 4 ประการคือ 1) เศรษฐกิจ

พอเพียง 2) ความสามารถในการที่จะล้มแล้วลุกให้ไว เดินไปข้างหน้าให้ได้ 3) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ และ 4) การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียนเป็นส่วนหนึ่งในเศรษฐกิจสีเขียว (BCG) สู่ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564 – 2570 โดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ BCG โมเดล ได้บูรณาการกระบวนการทั้งสามทางเศรษฐกิจ 3 ประการคือเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio-economy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) เข้าเป็นระบบเศรษฐกิจใหม่ (จิราพรพรณ วงศ์ทองสงวน, 2564)

การพัฒนาประเทศตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน จะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับประเทศและระดับธุรกิจ โดยในระดับภาพรวมของประเทศ จากการศึกษาของ McKinsey & Company (2020) บริษัทที่ปรึกษาด้านการบริหารชั้นนำของโลก ระบุว่าระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนจะส่งผลให้มีการเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น จากรายได้ที่เพิ่มขึ้น กิจกรรมทางเศรษฐกิจในรูปแบบใหม่ๆ และต้นทุนการผลิตที่ลดลงจากการใช้งานวัสดุหรือปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ได้นานขึ้น มีการนำวัสดุมาใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มค่าตอบแทนของแรงงาน เป็นการเพิ่มรายได้ของภาคครัวเรือน และส่งผลให้มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของประเทศสูงขึ้นได้ ในด้านการประหยัดทรัพยากร โดยทางทฤษฎีพบว่า เศรษฐกิจหมุนเวียนมีศักยภาพที่จะนำไปสู่การประหยัดวัสดุได้มากกว่าร้อยละ 70 เมื่อเทียบกับการใช้วัสดุในรูปแบบธุรกิจตามปกติ ยิ่งในขนาดการเติบโตของประชากรโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่งชนชั้นกลาง จะส่งผลให้มีความต้องการใช้วัสดุโดยรวมเพิ่มขึ้น การนำระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนมาประยุกต์ใช้จะทำให้ความต้องการดังกล่าวลดลง ทำให้สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายคิดเป็นเงินถึง 630 พันล้านเหรียญสหรัฐต่อปี สำหรับสินค้าอุปโภคบริโภค (เช่น สินค้าอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ จักรยาน) จากอายุการใช้งานเฉลี่ยที่นานขึ้น และสามารถประหยัดวัสดุได้ประมาณร้อยละ 20 ในผลิตภัณฑ์ที่มีอายุการใช้งานสั้น (เช่น บรรจุภัณฑ์ อาหาร เสื้อผ้า) ซึ่งเท่ากับการประหยัดค่าใช้จ่ายได้กว่า 700 พันล้านเหรียญสหรัฐต่อปี (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2563)

อุตสาหกรรมแฟชั่นเป็นอุตสาหกรรมที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้ทำลายระบบนิเวศของธรรมชาติมากที่สุดอุตสาหกรรมหนึ่ง เนื่องจากอุตสาหกรรมแฟชั่นทั่วโลกถูกเสริมแรงด้วยระบบทุนนิยมบริโภค กระตุ้นด้วยแฟชั่นรวดเร็ว (Fast Fashion) ที่เร่งผลิต เร่งบริโภค เร่งให้เกิดการบริโภคใหม่ ก่อนความจำเป็นที่แท้จริง ด้วยการสร้างความล้าสมัย (Planned Obsolescence) ในการผลิตสินค้า แฟชั่นมีการนำเอาวัตถุดิบจากธรรมชาติ ทั้งที่เป็นเส้นใยธรรมชาติ หรือเส้นใยสังเคราะห์ที่ทำมาจาก โพลีเมอร์ ซึ่งจัดว่าเป็นพลาสติกรูปแบบหนึ่ง นำมาผ่านกระบวนการผลิต ที่มีการทิ้งของเสียทั้งในรูปแบบของวัตถุดิบ น้ำเสีย อากาศเสีย สู่อุตสาหกรรมอย่างมหาศาล แต่กลับถูกขาย และกระตุ้นด้วยกลไกทางการตลาดให้เกิดการซื้อใหม่ก่อนความจำเป็นที่แท้จริง เสื้อผ้าตัวเก่าถูกทิ้งไปเพียงเพราะไม่เป็นที่ต้องการอีกต่อไป ทั้งที่วัสดุยังมีคุณภาพดีอยู่ แม้ในทางทฤษฎี สิ่งของเหลือใช้จาก อุตสาหกรรมแฟชั่นทั้งหมด สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ แต่ในทางปฏิบัติกลับมีเสื้อผ้าที่ไม่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคเพียง 1 % เท่านั้นที่ถูกนำไปใช้ใหม่ผ่านกระบวนการนำกลับมาใช้ใหม่ (Ellen MacArthur Foundation, 2017) หมายความว่ายังมีเสื้อผ้าที่ยังใช้ได้อยู่จำนวนมากมายมหาศาลที่ถูกทิ้งไปเป็นภาระของธรรมชาติ โดยการเผาหรือฝังกลบ โดยอุตสาหกรรมแฟชั่น มีสัดส่วนการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ราว 8-10% ของอัตราการปล่อยคาร์บอนทั่วโลก และปล่อยน้ำเสียเกือบ 20% ของปริมาณน้ำเสียทั่วโลก พร้อมสารเคมีมากมาย โดยรวมแล้วอุตสาหกรรมการผลิตเสื้อผ้าใช้พลังงานมากกว่าอุตสาหกรรมการบินและการขนส่งทางเรือรวมกัน (Christine, 2020)

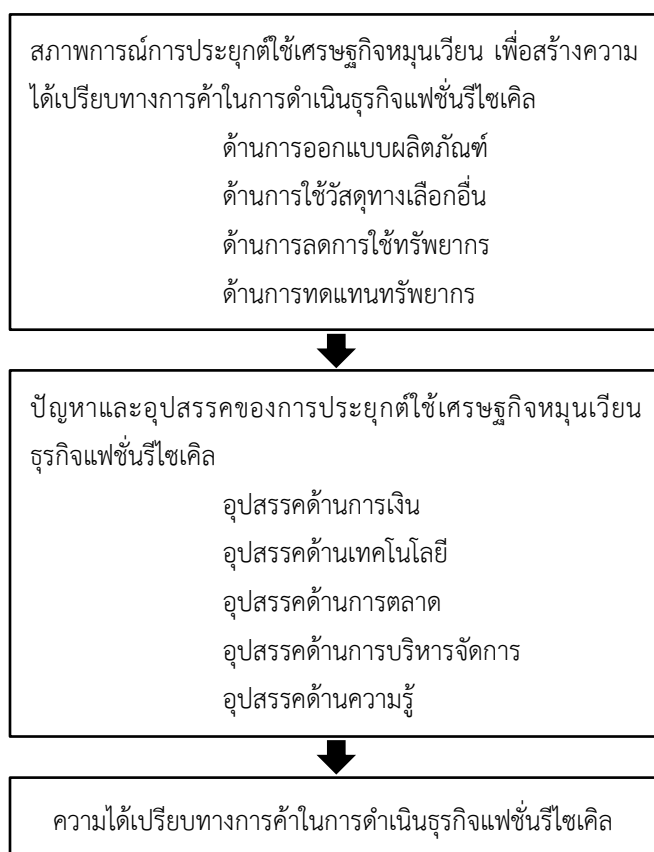
อุตสาหกรรมเสื้อผ้าแฟชั่นทั่วโลกเติบโตขึ้นในอัตราเฉลี่ย 5.5% ต่อปี โดยในช่วงก่อนการระบาดโรคโควิด-19 ปีพ.ศ. 2562 มีการผลิตเสื้อผ้าและรองเท้าถึงพันล้านชิ้น ส่วนในช่วงโควิด-19 แพร่ระบาด ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2563 เป็นต้นมา แม้ว่ายอดขายสินค้าจะลดลง แต่การซื้อป้องกันเสื้อผ้าออนไลน์กลับได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นผ่านแอปพลิเคชันที่สะดวกรวดเร็ว หนึ่งในทางออกของปัญหานี้ คือ แฟชั่นหมุนเวียน ตามแนวคิดของเศรษฐกิจหมุนเวียน หรือ Circular Economy เช่น การใช้ซ้ำวัตถุดิบเดิม การนำเอาวัสดุรีไซเคิลมาทำเป็นเสื้อผ้าใหม่ การให้เช่าและขายต่อเสื้อผ้า เป็นต้น แฟชั่นหมุนเวียนเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการบริโภคในยุคใหม่ ที่สามารถนำสินค้าเดิมมาหมุนเวียนใช้ซ้ำและแลกเปลี่ยนกันได้ การใช้เสื้อผ้ามือสองช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างชัดเจน เมื่อเปรียบเทียบกับการซื้อเสื้อผ้าใหม่ โดยปล่อยก๊าซคาร์บอนน้อยกว่าถึงเกือบ 7 เท่า และใช้น้ำน้อยกว่าถึง 65 เท่า (Workpointtoday, 2021)

จะเห็นได้ว่า อุตสาหกรรมแฟชั่นในระบบเศรษฐกิจมักมีผลกระทบที่มากมายต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม ยกตัวอย่างเช่น การใช้วัตถุดิบที่มาจากทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ผ้า, ไฟเบอร์, หนังสัตว์, และวัตถุดิบที่มีส่วนประกอบสังเคราะห์ การผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดส่วนใหญ่ซึ่งอาจส่งผลให้มีการใช้งานทรัพยากรที่มากเกินไป และทำให้เกิดปัญหาเชิงสิ่งแวดล้อม อุตสาหกรรมแฟชั่นต้องการแรงงานที่มีความชำนาญในการประมวลผลและการผลิต รวมถึงการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตแฟชั่น นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงในสภาพเศรษฐกิจโดยรวมอาจส่งผลต่ออุตสาหกรรมแฟชั่นด้วย รวมถึงผู้บริโภคในปัจจุบันมีความต้องการที่แตกต่างกันออกไป การที่ผู้บริโภคหันมาใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม การดำเนินธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิลจึงสามารถตอบสนองความต้องการดังกล่าวได้ โดยการใช้วัสดุหรือผลิตภัณฑ์เดิม และการนำมาประกอบใหม่ให้มีมูลค่าเพิ่ม จากปัญหาดังกล่าวจึงเกิดแนวทางการดำเนินธุรกิจที่ให้ความสำคัญกับการลดปริมาณขยะและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าสูงสุด โดยนำเศรษฐกิจหมุนเวียน เป็นกรอบแนวคิดในการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนที่มีประสิทธิภาพด้านเศรษฐกิจโดยไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จนสามารถลดการขาดแคลนทรัพยากร ปัญหามลพิษ และปัญหาขยะได้จริง นำไปสู่ความยั่งยืนของอุตสาหกรรมแฟชั่นในประเทศไทยได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการค้าในการดำเนินธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการประยุกต์ใช้ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

บททวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)

เศรษฐกิจหมุนเวียน เป็นระบบอุตสาหกรรมที่วางแผนและออกแบบมาเพื่อคืนสภาพหรือให้ชีวิตใหม่แก่วัสดุต่างๆ ในวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ แทนที่จะทิ้งไปเป็นขยะเมื่อสิ้นสุดการบริโภค โดยจะนำวัสดุที่เป็นองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์เหล่านั้นกลับมาสร้างคุณค่าใหม่ หมุนเวียนเป็นวงจรต่อเนื่องโดยไม่มีของเสีย นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสร้างความสมดุลในการตั้งทรัพยากรธรรมชาติมาใช้งานใหม่ ควบคู่ไปกับการสร้างระบบและการออกแบบที่มีประสิทธิภาพเพื่อลดผลกระทบภายนอกเชิงลบ เราจึงมักเห็นเศรษฐกิจหมุนเวียนใช้พลังงานทดแทนหรือจัดการใช้เคมีภัณฑ์ที่เป็นพิษ ซึ่งเป็นอุปสรรคของการนำวัสดุต่างๆ มาใช้อีก ครั้งรวมไปถึงการออกแบบวัสดุ ผลิตภัณฑ์ระบบและโมเดลทางธุรกิจในรูปแบบใหม่ที่ต้องต่างไปจากเดิม เพื่อทำให้เกิดนวัตกรรม ในขณะที่เศรษฐกิจเส้นตรง จะมีการตั้งทรัพยากรธรรมชาติออกมาใช้ในจำนวนมหาศาลก่อนจะนำทรัพยากรเหล่านั้นมาผ่านกระบวนการผลิตขายให้ลูกค้าได้นำไปใช้งาน ซึ่งเมื่อผลิตภัณฑ์หมดประโยชน์แล้วก็ทิ้งกลายเป็นขยะไป (ภัทรพร แยมละอ, 2561) เศรษฐกิจหมุนเวียนเป็นระบบเศรษฐกิจที่ครอบคลุมทุกภาคส่วนตั้งแต่ต้นทางอย่างกระบวนการผลิตที่มีการออกแบบให้นำทรัพยากรจากธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ให้น้อยที่สุด ไปจนถึงผู้บริโภคและระบบการจัดการของเสียที่สร้างคุณค่าและหมุนเวียนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในระบบให้นานที่สุด ผ่านการหมุนเวียนเป็นวงจรต่อเนื่องในระบบปิดโดยปลดปล่อยของเสียออกจากระบบให้น้อยที่สุด เน้นการใช้พลังงานหมุนเวียนที่สะอาดเพื่อสร้างต้น ทุนด้านสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (แสงระวี สานใจวงศ์, 2563) สำหรับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการผลักดันเศรษฐกิจหมุนเวียน นอกจากจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติยังช่วยในเรื่องของการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันรวมถึงการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่พึ่งพาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม การจัดการขยะและอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ สำหรับภาคธุรกิจกระบวนการผลิตภายใต้แนวคิดดังกล่าวจะช่วยลดต้นทุนและเพิ่มรายได้จากเทคโนโลยีที่ใช้วัตถุดิบได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ คณะกรรมการยุโรป ได้คาดการณ์ว่าจะสามารถเพิ่มผลผลิตได้ร้อยละ 30 ภายในปี 2030 ซึ่งจะกระตุ้น GDP ของสหภาพยุโรปได้ถึงร้อยละ 1 อีกทั้งยังสามารถลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมและปริมาณก๊าซเรือนกระจกประชากรมีสุขภาพที่ดีขึ้น (ฝ่ายเศรษฐกิจและศูนย์ข้อมูลหอการค้าไทย, 2561)

การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

การนำแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนไปประยุกต์ใช้ในภาคธุรกิจและการผลิต ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มักเลือกเฉพาะบางส่วนของเศรษฐกิจหมุนเวียนที่เหมาะสมกับองค์กรมาปรับใช้คือ การนำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งเป็นการทำของเสียให้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจมากขึ้น เป็นการส่งเสริมให้ยังเกิดการสร้างของเสีย เพื่อให้ธุรกิจมีกำไร ดังนั้นหากใช้กลไกการตลาดตามระบบเศรษฐกิจทุนนิยมมาขับเคลื่อนเพียงอย่างเดียว จะทำให้เศรษฐกิจหมุนเวียนเป็นเครื่องมือของการฟอกเขียว (Green Washing) เพื่อให้ธุรกิจสามารถทำกำไรได้อย่างต่อเนื่อง โดยไม่สามารถลดการใช้ทรัพยากรและของเสียได้จริง ดังนั้นการจะทำให้เศรษฐกิจหมุนเวียนมีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้นต้องอาศัยร่วมมือของทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจ และผู้บริโภค โดยเฉพาะภาครัฐที่ต้องเข้ามา มีบทบาทมากยิ่งขึ้นไม่เพียงแค่อนุญาตให้นโยบายสนับสนุนแต่ต้องมีการควบคุมและบริหารจัดการให้แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจหมุนเวียนเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง เพื่อให้เกิดการลดการใช้ทรัพยากรมลพิษ และของเสียได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียน

การที่ประเทศไทยจะสามารถปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจหมุนเวียนที่ยั่งยืนได้นั้น ต้องผ่านอุปสรรคด้านต่างๆ ให้ได้เสียก่อน เพราะการจะเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจหมุนเวียนได้นั้น ถือเป็น การเปลี่ยนแปลงนวัตกรรมอย่างพลิกผัน (Disruptive Innovation Change) เพราะต้องมีการสร้างความแปลกใหม่ของโมเดลธุรกิจและการออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นความท้าทายอย่างมากในการนำไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จได้จริง โครงสร้างทางทฤษฎีที่เป็นอุปสรรคของเศรษฐกิจหมุนเวียน ได้แก่

1. อุปสรรคด้านการเงิน มีค่าการลงทุนและค่าดำเนินการสูง เนื่องจากต้องมีการคิดค้นโมเดลธุรกิจและผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เป็นไปตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งต้องอาศัยนวัตกรรม นักวิจัยและพัฒนาที่มีความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์

รวมทั้งแรงงานที่มีฝีมือในการผลิต ความคุ้มค่าต่อการลงทุน ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น และระยะเวลาคืนทุนนาน หลายบริษัทยังคงมีเป้าหมายและระบบการประเมินการลงทุนที่มุ่งเน้นการสร้างมูลค่าระยะสั้น ในขณะที่เศรษฐกิจหมุนเวียนเป็นการสร้างมูลค่าระยะยาว และการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่มีจำกัด โดยเฉพาะโมเดลธุรกิจเข้าซื้อที่ต้องมีเงินทุนระยะยาวรองรับ

2. อุปสรรคด้านเทคโนโลยี ระดับการพัฒนาเทคโนโลยีอาจยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินธุรกิจตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน เช่น เทคโนโลยีสำหรับการผลิตอุปกรณ์ที่มีความซับซ้อนอย่างอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ให้สามารถแยกชิ้นส่วนออกมารีไซเคิลได้หมดหรือสามารถซ่อมแซมได้ง่าย กระบวนการผลิตยังไม่ได้คุณภาพที่ดีพอสำหรับการทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้วสามารถฟื้นฟูหรือนำกลับมาใช้ใหม่ ให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีกครั้ง มีการใช้พลังงานในกระบวนการผลิตจำนวนมาก รวมทั้งความขัดแย้งระหว่างข้อกำหนดของผลิตภัณฑ์และการนำกลับมาใช้ใหม่

3. อุปสรรคด้านการดำเนินธุรกิจ มีความท้าทายเรื่องโครงสร้างองค์กรที่ต้องมีการปรับเปลี่ยน เพื่อให้สามารถรองรับแนวทางการดำเนินธุรกิจแบบใหม่ เช่น ต้องเพิ่มหน่วยงานโลจิสติกส์ที่รับกลับ/ส่งคืนสินค้าใช้แล้ว เป็นต้น ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ ที่สามารถออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน

4. อุปสรรคด้านตลาด ผู้บริโภคขาดความกระตือรือร้นและความสนใจในสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ความต้องการและทางเลือกของผลิตภัณฑ์และบริการตามแบบเศรษฐกิจหมุนเวียนยังมีน้อย และบางอย่างยังมีราคาสูง ขาดแรงจูงใจในธุรกิจภาครัฐยังไม่มี การสนับสนุน บริษัทต้องลงทุนเองในช่วงปรับเปลี่ยนสู่แนวทางธุรกิจแบบหมุนเวียน สถานการณ์ตลาดอาจทำให้ราคาวัตถุดิบมีความผันผวน ทำให้ต้นทุนวัตถุดิบขั้นแรกถูกกว่าวัตถุดิบขั้นสองที่เกิดจากการหมุนเวียน ส่งผลให้ไม่สามารถแข่งขันในตลาดได้

5. อุปสรรคด้านกฎหมายและมาตรฐาน ยังไม่มีมาตรฐานและกฎหมายในประเทศรองรับ และอาจเกิดความขัดแย้งระหว่างกฎหมายปัจจุบันและแนวทางของเศรษฐกิจหมุนเวียนได้

6. อุปสรรคด้านความรู้ ยังขาดความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจหมุนเวียนที่ยั่งยืน การออกแบบผลิตภัณฑ์และโมเดลธุรกิจที่รองรับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนมีความซับซ้อน ขาดตัวชี้วัดประสิทธิผลของการหมุนเวียน

7. อุปสรรคด้านวัฒนธรรม ค่านิยมในการใช้ GDP เป็นตัววัดผลสำเร็จทางด้านเศรษฐกิจ ที่ไม่ได้คำนึงถึงความสำเร็จทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมทำให้ระบบทุนนิยม ยังไม่สนใจพัฒนาระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนมากพอ

8. อุปสรรคด้านการยอมรับ ยังต้องปรับทัศนคติเพื่อให้เกิดการยอมรับจากสังคมอีกมาก หลายส่วนงานยังขาดความสนใจ และกลัวการเปลี่ยนแปลง ทำให้ยังไม่มีกรยอมรับหรือเต็มใจที่จะรับความเสี่ยงธุรกิจมากมายพึ่งพาพันธมิตรเก่าที่เข้มแข็งอยู่แล้ว ทำให้ยากต่อการสร้างพันธมิตรใหม่ในการดำเนินธุรกิจตามแบบเศรษฐกิจหมุนเวียน

จะเห็นว่าการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนนั้น มีอุปสรรคในหลายระดับ จึงต้องการความร่วมมือของทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ และผู้บริโภค การเปลี่ยนแปลงต้องมาจากการสนับสนุนเชิงนโยบายของภาครัฐ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของภาคธุรกิจและผู้บริโภค นอกจากนี้ ข้อมูลและความรู้ความเข้าใจ การยอมรับเป็นสิ่งสำคัญในการเปลี่ยนเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนนี้

แนวคิดธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล (Circular Fashion)

อุตสาหกรรมแฟชั่นในปัจจุบัน ยิ่งถูกเสริมแรงด้วยระบบทุนนิยม ที่ถูกกระตุ้นด้วยระบบธุรกิจ แบบ Fast Fashion หรือแฟชั่นรวดเร็ว เร่งผลิต เร่งบริโภค กระตุ้นให้เกิดการบริโภครอบใหม่ ก่อนความจำเป็นที่แท้จริง ด้วยกลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างความล้าสมัย (Planned Obsolescence) กระตุ้นความต้องการของใหม่อย่างไม่สิ้นสุด จนนำไปสู่บริโภคมากเกินไปจนเกินความจำเป็น หรือการบริโภค ที่สิ้นเกิน (Overconsumption) อุตสาหกรรมแฟชั่นจึงเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากที่สุด (จิราพรรณ วงศ์ทองสงวน, 2564) แนวโน้มรูปแบบของเศรษฐกิจโลกกำลังเปลี่ยนไปจากเดิมที่เป็นเศรษฐกิจเส้นตรง คือการนำวัตถุดิบใหม่เพื่อทำการผลิตหลังจากใช้งานแล้วจะนำไปทิ้งทำลาย (Make Use Dispose) ซึ่งเป็นเศรษฐกิจแบบทางเดียว ให้กลายเป็นเศรษฐกิจหมุนเวียน หรือ Circular Economy โดยจะหมุนเวียนวัตถุดิบในระบบ พยายามที่จะไม่นำเอาวัตถุดิบใหม่

เข้ามาในกระบวนการผลิต แต่นำเอาของที่ใช้แล้วเวียนกลับมาเป็นวัตถุดิบ (Re-material) ทำผลิตภัณฑ์ขึ้นมาใหม่ (Make Use Return) เพื่อเป็นการลดการใช้ทรัพยากรที่กำลังหมดไป และไม่ต้องกำจัดขยะ เมื่อนำเอารูปแบบของเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้ในอุตสาหกรรมแฟชั่น จึงเรียกว่า Circular Fashion (จุฑามาศ โกเมนไทย, 2562)

แนวทางการพัฒนาสู่แฟชั่นรีไซเคิล

ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (circular economy) มีความแตกต่างจากระบบเศรษฐกิจแบบเดิม (linear economy) 3 ด้าน ได้แก่ (สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ, 2562)

1. ที่มาของวัตถุดิบและทรัพยากรการผลิต ในระบบเดิมนั้นวัตถุดิบหรือทรัพยากรจะเป็นของใหม่ แต่ในระบบเศรษฐกิจไม่ว่าจะเป็นส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ ของเหลือ หรือขยะก็เป็นแหล่งที่มาของวัตถุดิบหรือทรัพยากรได้ ดังนั้นการออกแบบ (Circular design) และการเลือกใช้เทคโนโลยีจึงมีความสำคัญที่จะทำให้ทรัพยากรสามารถนำกลับเข้ามาในระบบ (Take-Back system) และสามารถคงมูลค่าของวัตถุดิบหรือทรัพยากรไว้ในระบบให้นานที่สุด

2. โมเดลธุรกิจ จากเดิมผู้บริโภคจะเป็นผู้ซื้อเพียงอย่างเดียว แต่ในระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน ผู้บริโภคจะเป็นผู้ถือครองทรัพยากรที่สามารถนำไปผลิตของได้ใหม่ ฉะนั้นภาคธุรกิจจึงต้องออกแบบโมเดลธุรกิจใหม่ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ลูกค้าส่งคืนสินค้าเพื่อที่จะนำมาใช้เป็นวัตถุดิบหรือทรัพยากรในการผลิตใหม่ เช่น การนำผลิตภัณฑ์หรือสินค้ามาให้บริการในรูปแบบการเช่าหรือการจ่ายเมื่อใช้งาน (pay-for-use) แทนการซื้อขาด ทำให้ผู้ผลิตสามารถนำเอาผลิตภัณฑ์ที่หมดอายุการใช้งานแล้วกลับมาเป็นวัตถุดิบตั้งต้นได้

3. วิสัยทัศน์ด้านความยั่งยืน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้ธุรกิจในระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนอยู่รอดได้ วิสัยทัศน์ในด้านความยั่งยืนนี้จะต้องแสดงให้เห็นถึงการแก้ปัญหาทรัพยากร ขยะ และขีดจำกัดของธรรมชาติ ซึ่งเป็นปัญหาที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจแบบเดิมไม่มีประสิทธิภาพ

แนวทางทั้ง 3 ด้านนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมแฟชั่น และเป็นจุดขายที่ได้รับความสนใจจากผู้บริโภค ในปัจจุบันผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมแฟชั่นของไทยได้เห็นความสำคัญและเริ่มต้นตัวในเรื่อง Circular Fashion มากขึ้น เช่น แบรนด์รองเท้าทะเลจร (Tlejourn) จากปัตตานี ที่นำขยะจากทะเลมาผลิตเป็นรองเท้า รวมถึงมีโครงการจากบริษัทยักษ์ใหญ่ เช่น SCG ปตท. ที่มีการสนับสนุนให้พัฒนาสินค้าสิ่งทอ เช่น เสื้อ T-shirt จากขวดพลาสติกหรือขยะในทะเล รวมถึงภาครัฐได้ให้ความสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน เช่น กระทรวงอุตสาหกรรมมีความร่วมมือกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จัดทำโครงการ “B L I S S” Project เพื่อผลักดันแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน นำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับความได้เปรียบทางการค้า

ความได้เปรียบทางการค้าเป็นความสามารถขององค์กรที่มีการใช้กลยุทธ์การดำเนินงานต่าง ๆ ในการสร้างผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีจุดเด่น ประสิทธิภาพ คุณประโยชน์และราคาที่สมเหตุสมผลตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดีกว่าคู่แข่ง (คิวกอโนริย์, 2564) และเป็นวิธีการสร้างความได้เปรียบเหนือคู่แข่ง การดำรงอยู่ของบริษัทอย่างยั่งยืนรวมถึงการทำให้บริษัทบรรลุเป้าหมาย ด้วยการทราบถึงสถานะที่แท้จริงของบริษัทและสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของธุรกิจ เพื่อกำหนดทิศทางในการดำเนินงานได้ ประกอบด้วย การสร้างความแตกต่าง การเป็นผู้นำด้านต้นทุน การตอบสนองอย่างรวดเร็ว และการมุ่งตอบสนองความต้องการของลูกค้าเฉพาะกลุ่ม (เทพรังสรรค์ ศรีทองอินทร์, 2563)

อย่างไรก็ตาม Porter (1980) ได้เสนอแนวคิดความได้เปรียบในการแข่งขันว่าเป็นกลยุทธ์ที่ทำให้องค์กรอยู่ในตำแหน่งที่เหนือกว่าคู่แข่ง และสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าด้วยคุณค่าที่เหนือกว่าคู่แข่ง โดยมีกลยุทธ์สร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ด้วยวิธีดังต่อไปนี้ (1) การเป็นผู้นำทางด้านต้นทุน (Cost Leadership) เป็นการนำเสนอผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และคุณประโยชน์ทัดเทียมคู่แข่งในตลาดเดียวกัน ในขณะที่องค์กรมี ต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าคู่แข่ง จึงสามารถนำเสนอราคาสินค้าหรือบริการได้ต่ำกว่าคู่แข่ง มีผลให้องค์กรมีความได้เปรียบในการแข่งขัน และมีส่วนแบ่ง

ตลาดที่เพิ่มมากขึ้น (2) การสร้างความแตกต่าง (Differentiation) องค์กรสามารถนำเสนอผลิตภัณฑ์สินค้า หรือบริการที่มีจุดเด่น ประสิทธิภาพ และคุณประโยชน์เหนือกว่าคู่แข่งในในตลาดเดียวกัน หรือเรียกว่ามีความได้เปรียบทางการสร้างความแตกต่าง (3) การมุ่งตลาดเฉพาะส่วน (Focus) เป็นการมุ่งกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ หรือกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้แคบ เพื่อให้องค์กรสามารถ ศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคกลุ่มนี้ได้อย่างชัดเจน และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มนี้ได้อย่างสูงสุดจนเกิด ความรักดี มีความถึในการซื้อผลิตภัณฑ์หรือบริการอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้องค์กรสามารถจำหน่ายสินค้าหรือบริการให้แก่ผู้บริโภค กลุ่มนี้ได้อย่างต่อเนื่องในอนาคตอีกด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการหรือตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจแพชั่นรีไซเคิล จำนวน 15 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน จำนวน 15 ท่าน รวมทั้งหมด 30 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

1. เอกสารทางวิชาการ บทความ รายงานการวิจัย เอกสารที่เผยแพร่อย่างเป็นทางการของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จากเว็บไซต์ของหน่วยงานที่น่าเชื่อถือของประเทศไทยและต่างประเทศ เป็นต้น
2. แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ประกอบการหรือตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจแพชั่นรีไซเคิล และสำหรับผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน เป็นแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ที่มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interviews) โดย ทำการสัมภาษณ์ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ ในเรื่องที่กำลังทำการวิจัยและมีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนในธุรกิจ แพชั่นรีไซเคิล คือ ผู้ประกอบการหรือตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจแพชั่นรีไซเคิล และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งผู้ศึกษาหรือผู้สัมภาษณ์จะดำเนินการสัมภาษณ์ และสอบถามข้อมูล ข้อเท็จจริง หรือรายละเอียดปลีกย่อยต่างๆ ที่สำคัญ และมีความ น่าสนใจในแต่ละประเด็นของคำตอบที่ได้รับจากผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือผู้ให้สัมภาษณ์ อันได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความ หลากหลาย และข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติที่ครอบคลุมในมิติต่าง ๆ เช่น มิติด้านการประยุกต์ใช้ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน มิติด้าน ปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการประยุกต์ใช้ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน และมิติด้านแนวทางการพัฒนากระบวนการ ประยุกต์ใช้ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนที่เหมาะสม และนำข้อมูลเหล่านั้นไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเอกสารทางวิชาการ บทความ รายงานการวิจัย เอกสารที่เผยแพร่อย่างเป็นทางการของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน สืบค้นงานวิจัยจากฐานข้อมูล Thai Journals Online (ThaiJO) ซึ่งเป็นระบบฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลางของประเทศไทย ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีค่าสำคัญ คือ เศรษฐกิจ หมุนเวียน ความได้เปรียบทางการค้า และธุรกิจแพชั่นรีไซเคิล ที่ตีพิมพ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2565
2. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interviews) โดยการสัมภาษณ์เป็น รายบุคคล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารระดับทุติยภูมิตามแนวทางของ Scott (1990; 2006) ประกอบด้วย 1) ความจริง เป็น เอกสารที่มาจากแหล่งเชื่อถือได้ มีความต้องถูกต้อง สมบูรณ์ สอดคล้องกับบริบทของสถานการณ์ 2) ความถูกต้องน่าเชื่อถือ คือ เป็นเอกสารที่ปราศจากข้อผิดพลาดและการบิดเบือนข้อมูล 3) การเป็นผู้แทน คือ เป็นเอกสารที่สามารถแสดงรายละเอียดแทน เอกสารประเภทเดียวกันได้ และ 4) ความหมาย คือ เป็นเอกสารที่สามารถเข้าใจได้ง่าย ชัดเจน ในขั้นตอนการวิจัยเอกสารนี้ ผู้วิจัย

ให้ความสำคัญกับความคิดรวบยอด ซึ่งสามารถสรุปออกมาแยกเป็นประเด็นสำคัญๆ ตามเนื้อหาโดยยึดหลักตีความตามความจริงที่กำหนดขึ้น ซึ่งช่วยในการตีความและวิเคราะห์นำไปสู่ข้อมูลหรือข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ เป็นข้อมูลที่รับจากชุดข้อมูลที่ได้รวบรวมมาสรุป โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากการตีความข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

1. สภาพการณ์การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียน เพื่อสร้างรายได้เปรียบทางการค้าในการดำเนินธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล

สภาพการณ์การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนในการสร้างรายได้เปรียบทางการค้าธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล พบว่า

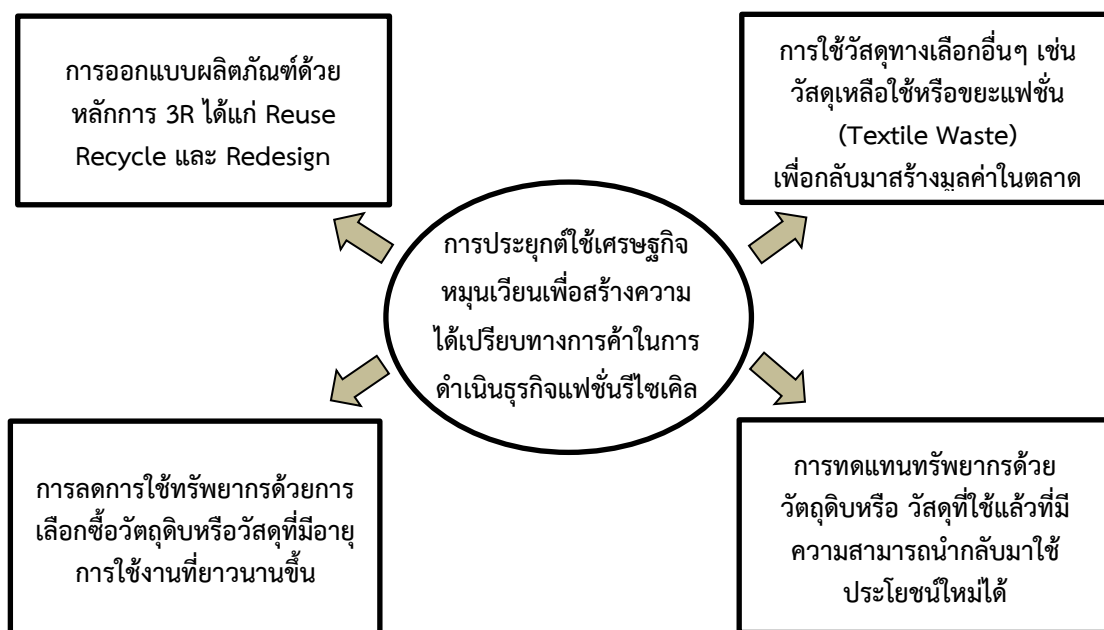
ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ มีการดำเนินงานตามแนวทางของหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียนแล้วในบางขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ด้วย หลักการ 3R ทั้งการนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) การนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) และการออกแบบใหม่ (Redesign) เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน การออกแบบสินค้าแฟชั่นที่ไม่ได้ออกแบบเพื่อความสวยงามเพียงอย่างเดียว แต่ออกแบบโดยคำนึงถึงองค์ประกอบของสินค้า การใช้งาน ไปจนถึงการทิ้งและทำลาย เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนถือว่าเป็นระบบอุตสาหกรรมที่วางแผนและออกแบบมาเพื่อคืนสภาพหรือให้ชีวิตใหม่แก่วัสดุต่างๆ ในวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ แทนที่จะทิ้งไปเป็นขยะเมื่อสิ้นสุดการบริโภค ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนยังนำวัสดุที่เป็นองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์เหล่านั้นกลับมาสร้างคุณค่าใหม่ มีการหมุนเวียนเป็นวงจรอย่างต่อเนื่องโดยไม่เกิดของเสีย นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างความสมดุลในการดึงทรัพยากรธรรมชาติมาใช้งานใหม่

ด้านการลดการใช้ทรัพยากร ด้วยการเลือกซื้อวัตถุดิบหรือวัสดุที่มีอายุการใช้งานที่ยาวนานขึ้น หรือการทดแทนทรัพยากรด้วยวัตถุดิบหรือ วัสดุที่ใช้แล้วที่มีความสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ ทั้งการนำกลับมาใช้ซ้ำ การนำกลับมาใช้ใหม่ และการออกแบบใหม่ มีการดำเนินงานตามแนวทางของหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งการกำหนดนโยบายให้ใช้วัสดุที่มากจากการนำกลับมาใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ร่วมด้วย ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าที่สุดในทุกกระบวนการ ซึ่งทุกกระบวนการไม่ควรก่อเกิดการเกิดของเสียหรือมีได้แต่น้อยที่สุด เพื่อให้กระบวนการเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ด้านการใช้วัสดุทางเลือกอื่นๆ ในกระบวนการการผลิต การออกแบบ การคิดสรรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับกระบวนการอื่นๆ โดยในกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมไม่ได้หมายถึงการเลือกใช้ทรัพยากรการผลิตที่ไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อระบบนิเวศเพียงอย่างเดียว แต่หมายถึงการใช้วัสดุทางเลือกอื่นๆ เช่น วัสดุเหลือใช้หรือขยะแฟชั่น (Textile Waste) เพื่อกลับมาสร้างมูลค่าในตลาด

ข้อดีของการทำเศรษฐกิจหมุนเวียน คือ เกิดความมั่นคงในการใช้ทรัพยากรให้เป็นประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยการเพิ่มสัดส่วนการนำกลับมาใช้ใหม่ อีกทั้งมีการพัฒนานวัตกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ เกิดการสร้างโอกาสให้กับธุรกิจใหม่ ส่งเสริมให้เกิดการจ้างงาน ซึ่งจะทำให้ตลาดมือสองเติบโตและความต้องการบริการซ่อมแซมและบำรุงรักษาเพิ่มขึ้น โดยสามารถเพิ่มการสร้างงานในอุตสาหกรรมได้ เช่น การซ่อมและบำรุงรักษา การขนส่งและการจัดซื้อ การผลิต การจัดการ การขาย และการขายปลีก การจัดการขยะ ด้านเทคโนโลยี อีคอมเมิร์ซ และการคัดแยกสิ่งของ เพื่อสนับสนุนการซ่อมแซมและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้อีกทางหนึ่ง ส่วนการสร้างรายได้เปรียบทางการค้าในการดำเนินธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล ผู้ประกอบการต้องมีวิสัยทัศน์ด้านการตลาดที่กว้างไกล พัฒนาค้นคว้าให้มีความรู้ประสบการณ์ที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา มีการตัดสินใจจากข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำเพื่อลดความผิดพลาด รวมถึงการนำนวัตกรรมสมัยใหม่ มาใช้ในการบริหารองค์กรได้อย่างเหมาะสม ผู้ประกอบการต้องมีแนวคิดการจัดการสิ่งแวดล้อม การออกแบบดีไซน์ การผลิต การตลาด การเงิน การบัญชี การประชาสัมพันธ์ การนำความรู้มาบริหารจัดการให้มีความเหมาะสม และการนำแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยคำนึงว่าวัตถุดิบหรือวัสดุที่ใช้

ต้องแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ต่อสังคม ต่อความสำคัญของทรัพยากรหมุนเวียน คำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อม จนกระทั่งถึงวาระสุดท้ายของผลิตภัณฑ์ชิ้นนั้น

ภาพที่ 2 แผนภาพการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการค้าในการดำเนินธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล

2. ปัญหาและอุปสรรคของการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการค้าในการดำเนินธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล

ปัญหาของการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการค้าในการดำเนินธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิลพบว่า องค์กรไม่กำหนดนโยบายและทิศทางที่ชัดเจน รวมถึงไม่มีบุคลากรเฉพาะด้านที่มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน รวมถึงไม่มีคณะทำงานเพื่อ ขับเคลื่อนกลยุทธ์ให้บรรลุเป้าหมาย จึงทำให้การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนในกระบวนการทำงานให้กับบุคลากรในองค์กรไม่ครอบคลุมทุกระดับ ส่งผลต่อการสื่อสารและการดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ ไม่ครอบคลุมทุกระดับการ ปัญหาในการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนโครงการทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ค่อนข้างได้มาอย่างจำกัด เนื่องจากการดำเนินงานทางด้านสิ่งแวดล้อมยังไม่สามารถวัดออกมาในรูปแบบผลกำไรขององค์กรได้อย่างเป็นรูปธรรม หรือหากวัดได้ก็ได้ผลกำไรที่ค่อนข้างน้อย การคัดเลือกวัตถุดิบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและชิ้นส่วนของผลิตภัณฑ์สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ ตลอดจนขั้นตอนการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดการเกิดของเสียที่เกิดขึ้น การติดตามและการควบคุมการใช้ทรัพยากรขององค์กรที่มีอย่างจำกัด ให้เกิดความคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพสูงสุด การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้นนั้นต้องเพิ่มการลงทุนที่ค่อนข้างสูง ซึ่งอาจไม่ใช่เรื่องง่ายที่ผู้บริหารระดับสูงจะตัดสินใจลงทุนในทันที เนื่องจากธุรกิจยังได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่อง จากสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 รวมไปถึงวัสดุบางชนิดที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เป็นการนำมาใช้แล้วทิ้ง เนื่องจากอุตสาหกรรมแฟชั่นเป็นอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโลก เนื่องจากห่วงโซ่อุปทานแฟชั่นไม่ได้มีเพียงกระบวนการผลิตเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมไปถึงกระบวนการใช้และกระบวนการทิ้งก่อให้เกิดขยะแฟชั่นทั้งก่อนและหลังการบริโภค

อุปสรรคของธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิลในปัจจุบัน คือ ปัญหาโครงสร้างทางธุรกิจของแฟชั่นที่มีความรวดเร็ว โดยมุ่งเน้นการผลิตในปริมาณมาก และการหมุนเวียนของคอลเลกชันในอัตราที่สูง ทั้งนี้รูปแบบการผลิต และโครงสร้างทางธุรกิจดังกล่าวถูกออกแบบมาเพื่อตอบสนองต่อพฤติกรรมผู้บริโภคของตัวผู้บริโภคที่นิยมการบริโภคสินค้าแฟชั่นในจำนวนมาก พฤติกรรมการบริโภคที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว และเกินความจำเป็น เป็นผลสืบเนื่องมาจากกระแสแฟชั่นรวดเร็ว และการใช้แล้วทิ้ง ดังนั้น การบริหารงานด้านสิ่งแวดล้อม จึงมีบทบาทสำคัญต่อการประยุกต์ใช้ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนในธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิลซึ่งก่อให้เกิดต้นทุนต่างๆ เช่น ต้นทุนวัตถุดิบที่รวมไปกับผลิตภัณฑ์ ต้นทุนวัตถุดิบที่ไม่รวมไปกับผลิตภัณฑ์ และผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ต้นทุนในการวิจัยและพัฒนา เป็นต้น

ด้านการเงิน วัตถุดิบรีไซเคิลอาจมีราคาสูงกว่าวัตถุดิบใหม่ที่เกิดจากการผลิตในรูปแบบทั่วไป นอกจากนี้ การหาวัตถุดิบรีไซเคิลที่มีคุณภาพสูงและสามารถประกอบกันได้อย่างเหมาะสมอาจเป็นอุปสรรคเพิ่มเติมในการควบคุมต้นทุนการผลิต และมีการกระบวนการที่ซับซ้อนและต้องการความชำนาญในการดำเนินงาน การทำงานกับวัตถุดิบรีไซเคิลอาจต้องใช้กระบวนการและเครื่องมือพิเศษ ซึ่งอาจเป็นการเพิ่มต้นทุนในการผลิตทำให้มีค่าดำเนินการสูง

ด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล อาจต้องการการปรับเปลี่ยนทางเทคโนโลยีและกระบวนการที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ การปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีอาจมีความซับซ้อนและต้องการการลงทุนที่สูง อีกทั้งยังต้องพิจารณาถึงความเป็นไปได้และผลกระทบต่อการจัดหาวัตถุดิบที่มีคุณภาพ

ด้านการตลาด การตลาดและการเข้าถึงผู้บริโภคอาจมีความท้าทาย เนื่องจากผู้บริโภคอาจไม่มีความเข้าใจและความคุ้นเคยกับสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างเพียงพอ อีกทั้งยังต้องการสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ การสร้างภาพลักษณ์ การวางแผนการตลาดให้เหมาะสมสำหรับสินค้าอาจต้องใช้เวลาและความพยายามในการสร้างความเข้าใจและเป็นที่ยอมรับในตลาดแฟชั่นรีไซเคิล

ด้านการบริหารจัดการ การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนในธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิลต้องการการบริหารจัดการอย่างรอบคอบและมีการวางแผนที่เหมาะสม ผู้บริหารหรือผู้ประกอบการต้องมีความรู้และความเข้าใจในหลักการและกระบวนการเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อให้สามารถสร้างความได้เปรียบทางการค้าในธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิลได้

ด้านความรู้ การใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิลอาจต้องการความรู้และข้อมูลที่เป็นพื้นฐานเกี่ยวกับกระบวนการหรือวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการรีไซเคิล เนื่องจากข้อมูลเหล่านี้ยังไม่มีที่รู้จักอย่างกว้างขวางหรือยากในการเข้าถึงข้อมูลที่จำเป็น และการสร้างความรู้ในอุตสาหกรรมเกี่ยวกับแฟชั่นรีไซเคิลเป็นสิ่งสำคัญในการแก้ไขปัญหา

สรุปและอภิปรายผล

1. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการค้าในการดำเนินธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล พบว่า มีการดำเนินงานตามแนวทางของหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียนแล้วในบางขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ด้วย หลักการ 3R เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน การลดการใช้ทรัพยากรด้วยการเลือกซื้อวัตถุดิบหรือวัสดุที่มีอายุการใช้งานที่ยาวนานขึ้น หรือการทดแทนทรัพยากรด้วยวัตถุดิบหรือ วัสดุที่ใช้แล้วที่มีความสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ ทั้งการนำกลับมาใช้ซ้ำ การนำกลับมาใช้ใหม่ และการออกแบบใหม่ มีการดำเนินงานตามแนวทางของหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนก็เล็งเห็นว่าการกำหนดนโยบายให้ใช้วัสดุที่เกิดจากการนำกลับมาใช้ซ้ำหรือการนำกลับมาใช้ใหม่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การนำหลักการ 3R มาใช้นั้นช่วยลดการใช้วัตถุดิบใหม่ในกระบวนการผลิต โดยการใช้วัตถุดิบที่มีอยู่แล้วที่ยังคงมีคุณค่าในการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ ซึ่งช่วยลดการใช้ทรัพยากรและพลังงานที่ต้องใช้ในการดำเนินธุรกิจ และลดการสร้างขยะที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ช่วยสร้างระบบที่ยั่งยืนและคงทนในธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล โดยการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีการรองรับและการเปลี่ยนแปลงในตลาด ซึ่งช่วยให้ธุรกิจสามารถรับมือกับความต้องการของผู้บริโภคและสภาวะทางเศรษฐกิจได้ในระยะยาว อีกทั้งยังส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์และการออกแบบใหม่ในธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล ดังนั้นผู้ประกอบการควรจะต้องพิจารณาวิธีในการใช้วัตถุดิบที่มีอยู่และการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่น่าสนใจ ให้กับผู้บริโภค ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดนวัตกรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์

และความสามารถในการรองรับความต้องการของตลาด และสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจของผู้บริโภค ผู้บริโภคที่รับรู้และเข้าใจถึงกระบวนการรีไซเคิลและการใช้วัตถุดิบที่มีคุณค่าอาจมีความตั้งใจที่จะสนับสนุนและซื้อผลิตภัณฑ์จากธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล ซึ่งส่งผลให้ธุรกิจมีความเป็นเอกลักษณ์และความยั่งยืนในอนาคต สอดคล้องกับ ภัทร์ธมนต์ พลรงค์, จิตพนธ์ ชุมเกตุ และเกติศิริ เจริญวิศาล (2565) ที่ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวกับการจัดงานอีเวนต์ ทำกิจกรรมภายใต้การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว เพื่อนำหลักการมาประยุกต์ใช้ในการวางแผนและออกแบบการจัดงานอีเวนต์และงานเทศกาล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้หลักการ 3R และการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งสร้างผลกระทบเชิงบวกด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ และสอดคล้องกับ กิตติภูมิ มีประดิษฐ์ (2565) ที่กล่าวว่า องค์การทางธุรกิจอุตสาหกรรมสามารถนำแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนมาปรับใช้ลงสู่การปฏิบัติโดยยึดหลักการใช้วัตถุดิบอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด การเลือกพลังงานที่นำมาใช้ต้องมาจากทรัพยากรที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้ ต้องเคร่งครัดในการรักษาความหลากหลายทางชีวภาพพร้อมทั้งมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมและชุมชนมีการใช้แรงงานในท้องถิ่นและต้องไม่ทำลายสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติไม่สร้างความเสียหายต่อห่วงโซ่อุปทานที่สำคัญในการสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนนั้นคุณค่าบางอย่างเช่น ความเชื่อ ศาสนา ความรู้สึก เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องให้ความสำคัญเมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิดหรือขั้นตอนใดในระบบเกิดล้มเหลวจะต้องมีวิธีการอื่นๆ มารองรับเพื่อให้ระบบยังหมุนเวียนต่อไปได้ และ Machado et al. (2019) กล่าวว่า พฤติกรรมการบริโภคทางเลือกที่จัดเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ไม่ว่าจะเป็นการบริโภคเสื้อผ้ามือสองหรือเสื้อผ้าวินเทจ การบริจาคแทนที่การทิ้ง โดยแรงจูงใจในการเลือกบริโภคสินค้าแฟชั่นมีเหตุผลสำคัญมาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ และจริยธรรม กล่าวคือผู้บริโภคเป็นผู้ออกกฏเกณฑ์ด้านราคา การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าแฟชั่นขึ้นอยู่กับราคาของสินค้า รวมไปถึงความต้องการในการซื้อสินค้าแฟชั่นคุณภาพดีในราคาที่ถูกลง นอกจากนี้เหตุผลทางด้านจริยธรรมยังเกี่ยวเนื่องกับรูปแบบการบริโภคสินค้ามือสอง หรือแนวทางการบริโภคในเศรษฐกิจหมุนเวียนผ่านการแสดงออกในแง่การยอมรับของสังคม และการมีส่วนร่วมในการช่วยลดผลกระทบเชิงลบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนในธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิลเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและต้องการการวางแผนและการบริหารงานอย่างรอบคอบและการพิจารณาในด้านอื่น ๆ เช่น การเตรียมพื้นที่การตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการสร้างความเข้าใจในตลาด ดังนั้นการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนในธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิลจำเป็นต้องดำเนินการอย่างรอบคอบและมีการวางแผนที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถสร้างความได้เปรียบทางการค้าและสร้างความยั่งยืนในธุรกิจรีไซเคิลในระยะยาว

2. ปัญหาและอุปสรรคของการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการค้าในการดำเนินธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล พบว่า ปัญหาคือองค์กรไม่มีนโยบายและทิศทางที่ชัดเจน ไม่มีบุคลากรเฉพาะด้านที่มีความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน รวมถึงไม่มีคณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนกลยุทธ์ให้บรรลุเป้าหมาย จึงทำให้การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนในกระบวนการทำงานให้กับบุคลากรในองค์กรไม่ครอบคลุมทุกระดับ ส่งผลต่อการสื่อสารและการดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ ไม่ครอบคลุมทุกระดับ ปัญหาในการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนโครงการทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ค่อนข้างได้มาอย่างจำกัด เนื่องจากการดำเนินงานทางด้านสิ่งแวดล้อมยังไม่สามารถวัดออกมาในรูปแบบผลกำไรขององค์กรได้อย่างเป็นรูปธรรม หรือหากวัดได้ก็ได้ออกมาในรูปค่าน้อย การคัดเลือกวัตถุดิบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและชิ้นส่วนของผลิตภัณฑ์สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ ตลอดจนขั้นตอนการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดการเกิดของเสียที่เกิดขึ้น การติดตามและการควบคุมการใช้ทรัพยากรขององค์กรที่มีอย่างจำกัด ให้เกิดความคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพสูงที่สุด รวมไปถึงวัสดุบางชนิดที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เป็นการนำมาใช้แล้วทิ้ง ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนอาจเป็นทรัพยากรที่ขาดแคลน และองค์กรขาดการส่งเสริมการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งทำให้ไม่มีบุคคลที่มีความรู้และทักษะในการประยุกต์ใช้ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจแฟชั่น การมีบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้านเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนจะช่วยให้การวางแผนและดำเนินธุรกิจให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการส่งเสริมการศึกษาและการพัฒนาทักษะในอุตสาหกรรมแฟชั่นเป็นสิ่งสำคัญเพื่อเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการใช้งานระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรมแฟชั่น สำหรับการคัดเลือกวัตถุดิบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและชิ้นส่วนของผลิตภัณฑ์สามารถนำ

กลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ทั้งนี้องค์กรอาจไม่มีการให้ความสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการผลิตและการลดการเกิดของเสีย การปรับปรุงกระบวนการการทำงาน เช่น การลดการสูญเสียวัตถุดิบ และการประหยัดพลังงาน การใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงอาจช่วยลดการใช้ทรัพยากรและพลังงานในการผลิตสินค้า และลดการเกิดของเสียที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การให้ความสำคัญในเรื่องนี้จะช่วยลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมแฟชั่นรีไซเคิล การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องมีการลงทุนในการสนับสนุนการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนในอุตสาหกรรมแฟชั่นรีไซเคิล การสร้างแนวทางและการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัตถุดิบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและชิ้นส่วนของผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถตัดสินใจในการเลือกใช้วัตถุดิบที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงได้ นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงในกระบวนการผลิตแฟชั่นเพื่อลดการใช้ทรัพยากรและค่าพลังงาน รวมถึงการปรับปรุงกระบวนการการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดการเกิดของเสียที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมแฟชั่น สอดคล้องกับ Hysa et al. (2020) ได้ศึกษาเรื่อง นวัตกรรมเศรษฐกิจหมุนเวียนและความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อ การเติบโตทางเศรษฐกิจ: แบบจำลองบูรณาการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่าการศึกษานี้ตรวจสอบความเชื่อมโยงระหว่างตัวชี้วัดที่เลือกของเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งรวมถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการเติบโตด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ ประเทศที่พัฒนาแล้วมีการคิดค้นนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการเติบโตและให้การสนับสนุนรัฐบาลแก่ผู้ผลิตในการเปลี่ยนจากเศรษฐกิจเชิงเส้นไปสู่เศรษฐกิจหมุนเวียน ดังนั้นวัสดุเหลือใช้ในระบบอุตสาหกรรมจึงนำไปรีไซเคิล หรือนำกลับมาใช้ใหม่ ปรับปรุงประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรอย่างจำกัด ด้วยแนวทางไม่ทิ้งขยะ

สำหรับอุปสรรคของการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการค้าในการดำเนินธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล พบว่า ด้านการเงิน ต้นทุนในการผลิตทำให้มีค่าดำเนินการสูง ด้านเทคโนโลยี การปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีอาจมีความซับซ้อนและการลงทุนสูง ด้านการตลาด การสร้างความเข้าใจและเป็นที่ยอมรับในตลาด ด้านการบริหารจัดการ การบริหารจัดการอย่างรอบคอบและมีการวางแผนที่เหมาะสม และด้านความรู้ การสร้างความรู้เกี่ยวกับแฟชั่นรีไซเคิล จะเห็นได้ว่า ควรมีการส่งเสริมความรู้และการเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนและวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการรีไซเคิล นอกจากนี้ยังต้องมีการลงทุนในการพัฒนาความสามารถในการผลิตและส่งออกสินค้า การปรับเปลี่ยนทางเทคโนโลยีและกระบวนการการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดการเกิดของเสียที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมแฟชั่น นอกจากนี้ยังควรสร้างความรู้ในตลาดและสนับสนุนความต้องการสินค้า โดยการสร้างการตลาดและการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถพัฒนาธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิลให้มีความยั่งยืนและประสบความสำเร็จในตลาดระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการค้าในการดำเนินธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิลจะเป็นการลดการใช้สิ่งที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม ธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิลใช้วัตถุดิบเสื้อผ้าที่มีอยู่แล้วในการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยไม่ต้องผลิตวัตถุดิบใหม่ที่เป็นภาระต่อสิ่งแวดล้อม การลดการใช้วัตถุดิบใหม่จะช่วยลดการเกิดของขยะและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก จากกระบวนการผลิตเสื้อผ้าใหม่ ซึ่งส่งผลให้ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสร้างความได้เปรียบทางธุรกิจโดยการลดต้นทุนการผลิตและการบำรุงรักษาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ
2. ธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิลสามารถสร้างรายได้และการจ้างงานในระดับท้องถิ่นได้ โดยการเปิดโอกาสให้กับองค์กรท้องถิ่นและองค์กรสังคมที่ทำงานในด้านรีไซเคิลเพื่อการผลิตและการประกอบสินค้า และสามารถสร้างระบบที่ยั่งยืนและเพิ่มโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น
3. ธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิลสามารถสร้างความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบที่มีอยู่แล้ว นอกจากนี้ยังสามารถสร้างผลิตภัณฑ์แฟชั่นรีไซเคิลที่มีความเป็นเอกลักษณ์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มี

ความสามารถในการรองรับและปรับเปลี่ยนให้เข้ากับทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งจะส่งผลให้ธุรกิจมีความได้เปรียบทางการค้าในระยะยาว

4. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนในธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิลสามารถสร้างการรับรู้และการเข้าถึงของผู้บริโภคได้ โดยการให้ข้อมูลและการเผยแพร่เกี่ยวกับการรีไซเคิลและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผู้บริโภคที่มีการรับรู้และสนใจอาจมีความตั้งใจที่จะสนับสนุนและซื้อผลิตภัณฑ์จากธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล ซึ่งส่งผลให้ธุรกิจสร้างความได้เปรียบทางการค้าและความยั่งยืนในอนาคต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการค้าในการดำเนินธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนในธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิลให้กับผู้ประกอบการธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล

2. ควรมีการศึกษาและวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ที่สามารถนำมาใช้ในธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล โดยการศึกษาความต้องการและพฤติกรรมของผู้บริโภค การวิจัยเกี่ยวกับวัตถุดิบที่มีความยั่งยืนและกระบวนการผลิตที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สามารถช่วยในการพัฒนาแนวทางและกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิลให้เป็นไปอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กิตติภูมิ มีประดิษฐ์. (2565). *การใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อพัฒนาประเทศชาติและสังคมไทย*. ในการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ครั้งที่ 5. (น. 712-722). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- จิราพรรณ วงศ์ทองสงวน. (2564). *การออกแบบขยะแฟชั่นใหม่ให้มียั่งยืนยาวด้วยการสร้างความผูกพันทางอารมณ์*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จุฑามาศ โกเมนไทย. (2562). *Circular Fashion*. สืบค้น 3 กุมภาพันธ์ 2566, จาก <https://www.thaitextile.org/th/insign/detail.1122.1.0.html>
- เทพรังสรรค์ ศรีทองอินทร์. (2563). *ความได้เปรียบในการแข่งขันที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์และบริการ PlayStation ผ่านร้านค้าปลีก ของผู้บริโภคในกลุ่ม Facebook*. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฝ่ายเศรษฐกิจและศูนย์ข้อมูลการค้าไทย. (2561). *Circular Economy*. สืบค้น 3 กุมภาพันธ์ 2566, จาก <https://www.thaichamber.org/content/file/document/0906181536224841.pdf>
- ภัทรธมนต์ พลรงค์, จิตพนธ์ ชุมเกต และเกิดศิริ เจริญวิศาล. (2565). การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวกับการจัดงานอีเวนต์. *Journal of Arts Management*, 6(3), 1406-1422.
- ภัทรพร แยมละออ (2561). *เศรษฐกิจหมุนเวียน-โอกาสใหม่ของธุรกิจเพื่อความยั่งยืน*. สืบค้น 3 กุมภาพันธ์ 2566, จาก <https://www.allaroundplastics.com/article/sustainability/1898>
- ศิวกร โอโนริย์. (2564). *ปัจจัยที่มีผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน และความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในเขตจังหวัดราชบุรี*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ. (2562). *Circular Fashion*. สืบค้น 3 กุมภาพันธ์ 2566, จาก <https://www.thaitextile.org/th/insign/detail.1122.1.0.html>
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2564). *เศรษฐกิจหมุนเวียน CIRCULAR ECONOMY*. สืบค้น 3 กุมภาพันธ์ 2566, จาก <https://www.bcg.in.th/data-center/articles/circular-economy/>
- สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. (2563). *แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมไทยตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงอุตสาหกรรม.

แสงระวี สานใจวงศ์. (2563). *พรรณความยั่งยืนต่อการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียน ในอุตสาหกรรมพลาสติกของประเทศไทย*. การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

Christine, R. (2020). *Fashion accounts for around 10% of greenhouse gas emissions from human activity, but there are ways to reduce the impact your wardrobe has on the climate*.

Retrieved February 3, 2023, from: <https://www.bbc.com/future/article/20200310-sustainable-fashion-how-to-buy-clothes-good-for-the-climate>

Ellen MacArthur Foundation. (2017). *A new textiles economy: Redesigning fashion's future*.

Retrieved February 3, 2023, from: <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/publications/a-new-textiles-economy-redesigning-fashions-future>

Hysa, E., Kruja, A., Rehman, N. U., & Laurenti, R. (2020). Circular economy innovation and environmental sustainability impact on economic growth: An integrated model for sustainable development. *Sustainability*, 12(12), 4831.

Machado, M. A. D., Almeida, S. O. D., Bollick, L. C., & Bragagnolo, G. (2019). Second-hand fashion market: consumer role in circular economy. *Journal of Fashion Marketing and Management: An International Journal*, 23(3), 382-395.

McKinsey & Company. (2020). *COVID-19: Briefing Materials. Global Health and Crisis Response*, Updated 3 April.

Porter, M. E. (1980). *Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitions*.

NY: Free Press.

Scott, J. (1990). *A Matter of Record, Documentary Sources in Social Research*. Cambridge: Policy Press.

Scott, J. (2006). *Social Research and Documentary Sources*. SAGE Publication.

Workpointtoday. (2021). *แฟชั่นหมุนเวียน ทางออกวิกฤต Fast Fashion*. สืบค้น 3 กุมภาพันธ์ 2566,

จาก <https://workpointtoday.com/แฟชั่นหมุนเวียน-ทางออก/>

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (MPA)

เปิดรับสมัครนักศึกษา...

สำหรับ... บุคลากรภาครัฐที่ต้องการปรับวุฒิการศึกษา
บุคคลทั่วไปที่ต้องการเป็นข้าราชการ และข้าราชการส่วนท้องถิ่น
บุคลากรภาคเอกชนที่ต้องการเรียนรู้ด้านการบริหาร

เนื้อหาทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง
เรียนรู้กับคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณภาพและมากประสบการณ์
หลักสูตรได้รับการรับรองจาก สกอ.
มหาวิทยาลัยของรัฐ

จบตามระยะเวลา 1 ปีครึ่ง

สมัครเลยที่ >>> <https://www.rcim.in.th> 092-442-8000